

Kliimaministri määruse „Kliimamuutusega seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Kliimaministri määrusega „Kliimamuutuse seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ (edaspidi ka *TAT*) reguleeritakse toetuse andmise tingimusi „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ raames kliimamuutusega seotud tegevusteks, linnade elurikkuse suurendamiseks ja kavade koostamiseks kohalikul tasandil.

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 41 lõikega 1.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi kliimaosakonna nõunik Maris Arro (e-post maris.arro@kliimaministeerium.ee, tel 626 2986), elurikkuse kaitse osakonna nõunik Kadri Möller (e-post kadri.moller@kliimaministeerium.ee, tel 626 2876) ja finantsosakonna struktuuritoetuste nõunik Eerika Purgel (e-post eerika.purgel@kliimaministeerium.ee, tel 626 0709), SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse jurist Jaanika Vilde (jaanika.vilde@kik.ee, tel 627 4117) ja elurikkuse ja kliima valdkonnajuht Kai Eisenberg (e-post kai.eisenberg@kik.ee, tel 627 4337). Riigiabi reeglite kohase vastavusanalüüsi ja ekspertiisi tegi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Määruse eelnõu õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (e-post rene.lauk@kliimaministeerium.ee, tel 626 2948) ja keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 23 paragrahvist, mis on liigendatud seitsmesse peatükki. Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted
2. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr
3. Nõuded taotlejale ja taotlusele
4. Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine
5. Toetuse saaja õigused ja kohustused
6. Toetuse maksmine ja kasutamine
7. Finantskorrektsioonid ja vaided

Eelnõu 1. peatükis kirjeldatakse üldsätted.

Paragrahvi 1 lõige 1 kirjeldab, millist poliitikaeesmärki aitab eelnõukohane määrus saavutada. Oluline on kohalike omavalitsuste kliimasuutlikkuse ja elanike teadlikkuse suurendamine kliimamuutustega seotud riskidest ja võimalustest. Tegevusega suurendatakse kohalikes omavalitsustes kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise

suutlikkust. Toetatakse linnade elurikkuse suurendamist, et aidata kaasa kliimamuutustega kohanemisele.

Paragrahvi 1 lõige 2 sätestab, millise programmi alusel toetust eraldatakse ning millist tulemust meede aitab saavutada. Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist Eesti riigi eelarvestrateegia aastate 2023–2026 programmi keskkonnakaitse ja -kasutuse meetme „Kliima-eesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“ tegevuse „Kliimamuutuste leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine“ ning meetme „Eluslooduse kaitse ja kasutus“ tegevuse „Elurikkuse kaitse tagamine“ tulemuste saavutamiseks.

Lõike 3 kohaselt kajastatakse toetus perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide Vabariigi Valitsuse 03.07.2023 korraldusega nr 180 kinnitatud meetmete nimekirjas meetmes number 21.2.3.1 „Kliima-eesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“, sekkumises nr 21.2.3.13 „KOV kliimameetmed ja muud kohanemise meetmed“ (edaspidi *kliimameetmete sekkumine*) ning meetmes number 21.2.3.2 „Eluslooduse kaitse ja kasutus“, sekkumises number 21.2.3.22 „Elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks“ (edaspidi *eluslooduse kaitse sekkumine*).

Lõige 4 toob välja, millest projektide valikul lähtutakse.

Paragrahvi 2 lõiked 1 ja 2 sätestavad toetuse andmise eesmärgi ning lõiked 3 kuni 5 toetuse oodatavad tulemused.

Toetuse andmise eesmärk on aidata kaasa kohalikul tasandil suurendada suuremate elanike arvuga linnade elurikkust ning kliima- ja energiaeesmärkide mõtestamisele, seadmisele ja saavutamisele, kliimamuutuste leevendamisele ja nende mõjuga kohanemisele ning vastupanuvõime suurendamisele ja katastroofiriski ennetamisele, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise.

Sekkumised põhinevad Läänemere strateegial, „Kliimamuutustega kohanemise arengukaval aastani 2030“ ja ELi elurikkuse strateegial aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi.

Kohaliku tasandi teadlikkuse suurendamist ja kliimamuutuste leevendamise ja nende mõjudega kohanemise tegevuste elluviimist toetab „Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030“, mille kohaselt on „Maakasutuse ja planeerimise“ prioriteetse valdkonna meede 2.1 „Teadlikkuse suurendamine kliimamuutuste mõjudest ja riskidest maakasutuses, linnakorralduses ja planeerimises, riskialade planeerimismetoodikate arendamine ning õigusraamistiku korrastamine“ ja meede 2.2 „Üleujutusriskide maandamine ning rohealade ja linnahaljastu arendamine kliimariskide maandamiseks“.

ELi elurikkuse strateegia 2030 kohaselt on loodus väga tähtis liitlane kliimamuutustega võitlemise vastu. Linnade elurikkuse suurendamine aitab hoida kohalikku loodust, kindlustada oluliste reguleerivate ja kultuuriliste looduse hüvede kättesaadavuse, panustada füüsilise ja vaimse tervise säilimisse, jahutada linnapiirkondi ja leevendada loodusõnnetuste mõju. Rohealad vähendavad õhu-, vee- ja mürasaastet; kaitsevad üleujutuste; põua ja kuumalainete eest ning säilitavad seose inimeste ja looduse vahel. ELi elurikkuse strateegia alusel peavad rohestamiskava koostama linnad, kus on üle 20 000 elaniku. Triloogide faasis oleva ELi looduse taastamise määruse alusel tuleb linna ökosüsteeme taastada linnades, väiksemates linnades ja eeslinnades kas kohaliku omavalitsuse üksuste piirides või linna ökosüsteemi aladel. Linnade elurikkuse suurendamise raames toetatakse linnade rohestamiskavade koostamist ja nende ellu rakendamist pilootaladel. Sihtrühmaks on üle 10 000 elanikuga linnad kui asustusüksused. Rohelahenduste projektide eesmärk on suurendada linnaruumi elurikkust, muutes linnakeskkonda kliimamuutustele vastupanuvõimelisemaks ja inimestele elamisväärses. Tegevused hõlmavad elurikkust suurendavate elementide ja projekteerimistehnikate kasutamist linnaplaneerimises, liigirikaste alade loomist, looduslike

veekogude rajamist jne. Tegevus aitab kaasa ELi looduse taastamise määruse linnaökosüsteemide taastamise nõuete täitmisele:

- linna rohealade ega puuvõrade katvus kogu riigi linna ökosüsteemi alal ei vähene võrreldes määruse jõustumisajaga. Erandeid võib teha, kui linnakeskustes ja linnaklastrites ületab rohealade pindala 45% ja puuvõrade katvus 10%;
- linna rohealade katvus kogu riigi linna ökosüsteemialal suureneb, kuni saavutatakse rahuldav tase, mis määratakse riiklikus taastamiskavas.

Igal linna ökosüsteemi alal suureneb puuvõrade katvus, kuni saavutatakse rahuldav tase, mis määratakse riiklikus taastamiskavas.

Vaatamata senistele ELi ja rahvusvahelistele jõupingutustele jätkub elurikkuse vähenemine ja ökosüsteemide seisundi halvenemine murettekitava kiirusega, kahjustades inimesi, majandust ja kliimat. Sellele viitavad nii valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) kui ka valitsustevahelise bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemiteenuste teaduspoliitika platvormi (IBPES) aruanded. Terved ökosüsteemid hoiavad looduse ja inimeste elukeskkonna toimivana, tagavad erinevate looduse hüvede säilimise, sh toidutootmise jätkusuutlikkusega seotud ökosüsteemide omaduste säilimise, veeregulatsiooni, süsiniku sidumise ja süsinikuvaru turvalise ladestamise, kaitse kliimamuutustest põhjustatud looduskatastroofide eest jpm. Elurikkuse kao pidurdumine ning ökosüsteemide seisundi paranemine on vajalik nii kohalikul kui ka regionaalsel ja globaalsel tasandil pikaajalise ellujäämise, heaolu ja julgeoleku tagamiseks.

IPCC 2022. aasta aruanne rõhutas eelkõige, et maailmal ja Euroopal on elamisväärse tuleviku kindlustamiseks ees lühike ja kiiresti sulguv ajaaken, kuna äärmuslike ilmastiku- ja kliimaolude sagenemine on toonud kaasa pöördumatuid tagajärgi ning looduslikud süsteemid ja inimühiskond on tõrjutud kaugemale oma võimest kohaneda. Kliimamuutuste mõju leevendamiseks tuleb rakendada meetmeid kahjustunud ja halvas seisus ökosüsteemide taastamiseks, eelkõige taastades kahjustunud süsinikurohkeid ökosüsteeme, märgalasid ja vooluveekogusid, niiduökosüsteeme, metsa- ja põllumajandusökosüsteeme.

Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2014–2021 programmist „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine“ on koostatud kliima- ja energiakavad Keila linnale, Võru maakonnale, Pärnu linnale, Narva linnale, Tartu maakonnale, Jõgeva maakonnale, Rakvere linnale, Lääne-Virumaale, Pärnumaale, [Läänemaale](#). Need leiab siit: <https://kik.ee/et/toetatavad-tegevused/kohalike-omavalitsuste-kliima-ja-energiakavad>. Kliima- ja energiakavade (edaspidi *KEKK*) koostamisel tuleb silmas pidada Eesti tuleviku kliimastenaariumeid aastani 2100¹ ja arvestada riiklike arengukavadega, sealhulgas „Kliimapolitiika põhialustega aastani 2050“ (KPP2050)², „Riikliku energia- ja kliimakavaga aastani 2030“ (REKK2030)³ ja „Kliimamuutustega kohanemise arengukavaga aastani 2030“ (KOHAK2030)² ning neis seatud eesmärkidega. Peamised riiklikud eesmärgid energia- ja kliimavaldkonnas on järgmised:

¹

https://www.envir.ee/sites/default/files/kliimastenaariumid_kaur_aruanne_ver190815.pdf.

² <https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/kliimapolitiika-pohialused-aastani-2050-0> ³ <https://pilv.mkm.ee/s/VEvaKrL3Avopw5x>.

² <https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/eesti-tegevused/kliimamuutustega-koohanemisehttps://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/eesti-tegevused/kliimamuutustega-koohanemise-arengukavaarengukava>.

- Eesti kasvuhoonegaaside heite vähendamine 80% aastaks 2050 (sh 70% aastaks 2030) võrreldes 1990. aastaga;
- jagatud kohustuse määrusega kaetud sektorites (transport, väikeenergeetika, põllumajandus, jäätmemajandus, metsamajandus, tööstus) vähendada kasvuhoonegaaside heidet 13% aastaks 2030 võrreldes 2005. aastaga;
- Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmiduse ja võime suurendamine kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks;
- taastuvenergia osakaal energia summaarsest lõpptarbimisest peab aastal 2030 olema vähemalt 42%;
- Eesti elektritarve on aastaks 2030 kaetud 100% taastuvenergiaga;
- energia lõpptarbimine peab aastani 2030 püsima tasemel 32–33 TWh/a;
- primaarenergia tarbimise tõhusam kasutus – primaarenergia tarbimise vähenemine kuni 14% (võrreldes viimaste aastate tipuga) aastaks 2030;
- enne 2000. aastat ehitatud hoonefondi terviklik rekonstrueerimine aastaks 2050³;
- energiapuuduse tagamine, hoides imporditud energiast sõltuvuse määra võimalikult madalal;
- elektrivõrkude riikidevahelise ühendatuse miinimumkriteeriumitele vastamine;
- teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni kasutamine meetmetes majanduse konkurentsivõime hoidmiseks.

Toetatavad tegevused aitavad välja selgitada KOVi territooriumil kliimamuutuste kohanemise ja leevendamisega seotud valdkonnad, vajalikud valdkondlikud toimingud ja arendused ehk teisisõnu teha kohaliku tasandi kliima- ja energiateemade analüüs ja audit. Põhjalikult kaalutakse kliimamuutuste mõjuga kaasnevaid võimalikke riske ja võimalusi, aidates seeläbi KOVidel võtta vastu teadmispõhiseid pikaajalisi strateegilisi otsuseid. See omakorda võimaldab KOVide haldusalas elavate inimeste elukvaliteeti ja elukeskkonda säilitada või isegi parandada. Lisaks kaaluvad KOVid enda võimalusi aidata kaasa kliimamuutuste mõju leevendamisele. Kliimamuutustega kohanemine – kliimamuutustest põhjustatud riskide maandamine, et suurendada nii ühiskonna kui ka ökosüsteemide valmisolekut ja vastupanuvõimet kliimamuutustele (näiteks tegevused invasiivsete võõrliikide leviku piiramiseks, päästesuutlikkuse suurendamine, üleujutusriskide maandamine jne). Kliimamuutuste leevendamine – tegevused, mille eesmärk on vähendada kliimamuutuste kiirust ja mõju. Põhiliselt kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine ning CO₂ sidumine looduslikult või tehnoloogiliselt (näiteks energiatõhusa hoonefondi, ettevõtluse ning transpordi arendamine, fossiilkütuste kasutuse lõpetamine ja taastuvenergiaallikate potentsiaali kasutamine, süsinikurohkete ja süsinikku siduvate ökosüsteemide kaitse ja taastamine, maakasutusest lähtuva heite vähendamine jne).

KOVid on väga erineva suuruse, asukoha ja kliimarisikidega ning seetõttu on KEKKide koostamine paindlik. Kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise teemad võivad olla käsitletud eraldi iseseisva dokumendina – KEKKina – või integreeritud KOVi olemasolevatesse ja/või arendamisel olevatesse strateegilistesse dokumentidesse (sh planeeringud). See tähendab, et iga KEKK käsitleb põhjalikumalt just konkreetse KOVi piirkonnas ilmnevaid asjakohaseid aspekte, võttes arvesse allpool loetletud valdkondi:

- tervis, sotsiaaltoetused ja päästesuutlikkus;
- maakasutus ja planeerimine;

³ Hoonete rekonstrueerimise pikaajaline strateegia

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ee_ltrs_2020.pdf.

- looduskeskkond;
- majandus, sh keskkonnahoidlikud riigihanked⁴ ja ringmajandus;
- biomajandus;
- kogukond, teadlikkus ja koostöö;
- taristu ja ehitised;
- energeetika ja varustuskindlus.

Lõigetes 6 ja 7 kirjeldatakse toetatavate tegevuste arvestamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalsete põhimõtetega ja panustamist Riigikogu otsuse „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi *Eesti 2035*) aluspõhimõtete hoidmisesse. Tuuakse välja Eesti 2035 siht ja näitajad, millesse määruks kirjeldatud toetatavad tegevused panustavad.

Toetatavad tegevused peavad panustama Eesti 2035 sihti „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“. Elukeskkond on kvaliteetne ja seda planeeritakse pärandit ja looduse elurikkust hoidvalt. Inimesed on ruumiteadlikud ning ruumiotsused parandavad nende ühistevõime ja osaluse võimalusi. Nimetatud sihtide saavutamist (võrdseid võimalusi, soolist võrdõiguslikkust, ligipääsetavust, regionaalarengut ja keskkonna- ja kliimaeesmärgi) hinnatakse järgmiste „Eesti 2035“ näitajatega: „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“, „Elukeskkonnaga rahulolu või pigem rahul olevate elanike osatähtsus“, „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „Ligipääsetavuse näitaja“ ja „Keskkonnatrendide indeks“.

Võrdsed võimalused saavad arvestatud avaliku ruumi planeerimise abil ning toetatavad tegevused panustavad näitajasse „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“. Uuringute ja analüüside tegemisel, elanikkonda puudutavate tegutsemisviiside väljatöötamisel ja nende tutvustamisel üldsusele arvestatakse kõigi sotsiaalsete rühmade (vanemaealised, puudega inimesed jne) olukorra ja vajadustega.

Soolise võrdõiguslikkuse teemal tehakse uuringuid ja analüüse, töötatakse välja elanikkonda puudutavad tegutsemisviisid ning muuhulgas hinnatakse kliimamuutustest tulenevat mõju meestele ja naistele ning kohanemismeetmete kavandamisel arvestatakse nende mõjudega. Avalikkusele suunatud teavitustegevustes järgitakse reklaamiseaduse § 3 lõikes 4 sätestatud nõudeid.

Ligipääsetavus tagatakse info- ja elukeskkondades kõikidele inimestele erivajadustest hoolimata. Panust ligipääsetavuse tagamisele mõõdetakse „Ligipääsetavuse näitaja“ abil.

Regionaalarengu toetamiseks arvestatakse kohaliku omavalitsuste erisusi kliima- ja energiakavade tegevuste toetamisel, rakendades erinevat toetusmäära ja piirates toetuse saajate ringi, andes toetust üksnes linnalisse keskkonda, kus kliimamuutuste negatiivne mõju või linnade rohestamise vajadus on kõige suurem. Kohalikul tasandil kliimamuutustega arvestamise eesmärgiks on parandada elukeskkonna kvaliteeti (näiteks eelistada rohe- ja sinitaristut halli taristu asemel, vähendada kõvakatttega pindade ulatust ja katvust, rakendada looduspõhiseid lahendusi erinevate linnaruumiga seotud vajaduste katmiseks ja maandada nende abil hoogsadudest tingitud üleujutuste riski ja vähendada kuuma ilmaga kaasnevat soojusaarte efekti). Turvaline elukeskkond luuakse igaühe koostöös. Tööde elluviimine arvestab kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetega, sh looduse pakutavate hüvede väärtustamine; igaühe loodushoiu põhimõtete juurutamine; elukeskkonna ressursitõhususe suurendamine; looduskeskkonna kvaliteedi parandamine ja elurikkuse säilitamine ning suurendamine, sh elupaikade taastamine ja liikide seisundi parandamine ja selleks vajalikud investeeringud.

Teemasse panustamist mõõdetakse näitajaga „Elukeskkonnaga rahulolu või pigem rahul olevate elanike osatähtsus“.

⁴ <https://www.envir.ee/et/keskkonnahoidlikud-riigihanked>.

Keskkond ja kliima on olulise tähtsusega, sest toetatavad tegevused panustavad kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise lahendustesse ja suurendavad suuremate elanike arvuga linnade elurikkust.

Tegevused toetavad ka „Eesti 2035“ aluspõhimõtet, mille kohaselt on Eesti aastaks 2050 konkurentsivõimeline, teadmispõhise ühiskonna ja majandusega kliimanetraalne riik, kus on tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada. Projekt panustab Eesti 2035 näitajatesse „Keskkonnatrendide indeks“ ja panustatakse „Säästva arengu riikliku strateegia“ näitajasse „Rohealad linnades“. Rohealad linnades (%) on sellest strateegiast tulenev näitaja. Protsent näitab, kui paljudel inimestel on tiheasustusega aladel väga hea ligipääs avalikele rohealadele. Avalikud rohealad on rohumaad, metsad, märgalad ja muud rohealad (kalmistud, pargid, põõsastikud), mis ei ole eraomandis ja mille pindala on vähemalt 0,5 ha. Keskkonnatrendide indeks näitab paranevate keskkonnatrendide osatähtsust Eesti säästva arengu keskkonnavaldkonna näitajates.

Avalikkuse teavitamisel projektist tagatakse ligipääs edastatavale informatsioonile nii füüsiliselt kui ka digitaalselt nelja peamise erivajadusega (liikumise-, nägemise-, kuulmise-, ja intellektipuu) inimestele ja elanikele, kellel puudub juurdepääs internetile. Samuti tuleb tagada ligipääs projektiga kavandatud koolitustele, seminaridele ning muudele üritustele. Koolituste ja seminaride korraldamisel soovitame võtta arvesse keskkonnahoidlike sündmuste korraldamise juhendit [Keskkonnateadlikkus | Kliimaministeerium](#). Meede edendab piirkondade arengueelduste maksimaalset ärakasutamist, taastades või säilitades piirkondades kaitstavaid elupaikasid ning veekogumeid. Investeeringute tegemisel arvestatakse kohalike kliima- ja energiakavadega, piirkondlike kaitsekorralduskavade ja tegevuskavadega. Samuti aitavad tegevused kaasa muuhulgas biomajanduse arengule ning töökohtade tekkele ja loomisele maapiirkondades, edendades piirkondade kestlikku ja ühtlasemat arengut.

Toetuse eraldamine ei lähe vastuollu ELi põhiõiguste harta nõuetega, sh on see kooskõlas põhiõiguste harta jaotisega „Võrdsus“ (artiklid 20–26).

Info näitajate kohta kantakse struktuuritoetuste registrisse (SFOSi).

Lõikes 8 seatakse kliimameetme sekkumises rakenduskava väljundnäitaja, millesse toetuse abil tehtud projekt peab panustama. Määruse alusel toetatavad projektid panustavad rakenduskava sihttasemetesse tabelis 1 toodud andmete järgi.

| Näitaja nimetus ja mõõtühik | Alg-tase | Aasta | 2024 vahe-sihttase | 2029 sihttase | Selgitav teave |
|---|----------|------------|--------------------|---------------|--|
| Kohalike omavalitsuste arv, kus on toimunud koolitused, seminarid ja infopäevad ja/või kus on rakendatud kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise meetmeid. (KOVide arv) | 0 | Ei kohaldu | 0 | 10 | Unikaalsete KOVide arv, kus on toimunud koolitused, seminarid ja infopäevad ja/või rakendatud kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise meetmeid. Näitaja täitmist võib aruandes raporteerida pärast tegevuse toimumist. |

Tabel 1. Kliimameetme sekkumise rakenduskava väljundnäitaja

Kuna näitajate arvestamisel annab EK-le aru unikaalsetest KOVidest erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime

edendamise, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ järgi, siis siin võib tekkida vajadus kasutada andmete korjeks Sündmuste Infosüsteemi ehk SISI. Kuna taotlejaks võib olla ka riigiasutus, siis tõenäoliselt see vajadus tekib. Vajadus võib tekkida ka juhul, kui taotlejaks on üks KOV, aga kasusaajateks ka teised KOVid. Unikaalsete andmete analüüsiks on sellisel juhul vaja kõik näitajasse panustavad KOVid ka SISis registreerida. Soovi korral saavad KOVid kasutada SISI ka ise osalejate registreerimiseks üritustele vms.

Lõikes 9 tuuakse välja, et eluslooduse kaitse sekkumises peab toetuse andmine panustama kas rakenduskava väljundnäitajasse „Kliimamuutustega kohanemiseks rajatud uus või uuendatud roheline taristu“ või meetme nimekirja väljundnäitajasse „Linna rohestamise kava“.

Rakenduskava sekkumise valdkond on nr '079 Looduse ja elurikkuse kaitse, looduspärand ja loodusvarad, roheline ja sinine taristu. Näitaja kood on RCO26. Väljundnäitaja sisu ja raporteerimise tingimused on detailselt kirjeldatud perioodi 2021–2027 näitajate metoodikas ning lühidalt toodud tabelis 2.

| Näitaja nimetus ja mõõtühik | Alg-tase | Aasta | 2024 vahe-sihttase | 2029 sihttase | Selgitav teave |
|---|----------|------------|--------------------|---------------|--|
| Kliima-muutustega kohanemiseks rajatud uus või uuendatud roheline taristu | 0 | Ei kohaldu | 0 | 50 | <p>Toetuse abil rajatud kliimamuutustega kohanemise tõhustamiseks mõeldud rohetaristu ala summaarne pindala, näiteks üleujutuste leevendamiseks, sadevee reguleerimiseks, kuumasaarte leevendamiseks, linnaelustiku vastupidavuse suurendamiseks, pinnase erosiooni vältimiseks rajatavad taimestikuga alad. Rohelise taristu alla kuuluvad erinevad looduslikud ja poollooduslikud ökosüsteemid, puud, haljasalad ja pargialad, hekid, vihmapienrad jm valdavalt isetoimivad läbilaskva pinnaga ja looduslike liike sisaldavad või neid toetavad alad. Indikaator hõlmab ka nõ sinialasid (sinist infrastruktuuri), nt loodusliku ilmega veekogud ja märgalad.</p> <p>Indikaator mõeldab ehitatud rohelise infrastruktuuriga teenindatavat ala hektarites. Saavutustaset loetakse jooksvalt vahearuannete põhjal pärast tegevuste lõpetamist konkreetsel alal, lisaks kui loetav tegevus on lõpetatud ehk pärast tegevuse lõpetamist lõpparuandest.</p> |

Tabel 2. Eluslooduse kaitse sekkumises rakenduskava väljundnäitaja

Meetmete nimekirja lisanduv väljundnäitaja meetmes number 21.2.3.2 „Eluslooduse kaitse ja kasutus“, sekkumises number 21.2.3.22 „Elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks“ on „Linna rohestamise kava“.

See väljundnäitaja on toodud tabelis 3 ning ei sisaldu hetkel kehtivas meetmete nimekirjas. Kliimaministeerium on esitanud ettepaneku meetmete nimekirja täiendada ning eelnõus esitatud näitajad tuleb lisada tagantjärele.

| Näitaja nimetus ja mõõtühik | Alg-tase | Aasta | 2024 vahe-sihttase | 2029 sihttase | Selgitav teave |
|------------------------------|----------|------------|--------------------|---------------|---|
| Linna rohestamise kava (arv) | 0 | Ei kohaldu | 0 | 10 | Toetuse abil koostatud linna rohestamise kava või kohaliku omavalitsuse arengudokumenti linna rohestamiskava eesmärkide lisamine. Näitaja täitmist võib aruandes raporteerida pärast tegevuse toimumist. Saavutustaset loetakse jooksvalt vahearuanete põhjal pärast tegevuste lõpetamist, lisaks kui loetav tegevus on lõpetatud ehk pärast tegevuse lõpetamist lõpparuandest. |

Tabel 3. Eluslooduse kaitse sekkumises meetme nimekirja väljundnäitaja

Lõikes 10 tuuakse välja, et toetuse andmisel on projekti spetsiifiliseks näitajaks projektis toodud toetatav tegevus ja selle arv. Näiteks kohalik kliima- ja energiakava, linna rohestamiskava, infopäevade arv jne. Võimalikud näitajad annab valikusse rakendusüksus toetatavate tegevuste loetelu järgi ette ning taotleja valib nendest asjakohase ning lisab juurde sihttaseme.

Eelnõu paragrahvi 3 lõigetes 1 ja 2 ja lõike 3 punktides 1 kuni 3 ning lõikes 4 sätestatakse määruse rakendusasutus ja -üksus ning tuuakse välja mõned rakendusüksuse kohustused. Kinnitatud meetmete nimekirja järgi on rakendusasutus Kliimaministeerium ja rakendusüksus Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Eelnõu 2. peatükis sätestatakse toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr.

Eelnõu paragrahvis 4 sätestatakse tegevused, mida meetme raames toetatakse.

Lõikes 1 tuuakse välja, millele peab toetust saav projekt panustama.

Lõigetes 2 ja 3 täpsustatakse toetuse andmise tingimusi kohalikul tasandil.

Lõike 4 punktides 1–3 tuuakse välja, milliseid tegevusi toetatakse. Toetatakse KOVi arengukava või rohestamiskava, maakonna arengustrateegia täiendamist kliima-ja energiaeesmärkidega, samuti eraldiseisva kohaliku kliima-ja energiakava või rohestamiskava koostamist ning nimetatud dokumentide rakendamist ehk neis sisalduvate kliima-ja energia või linna rohestamisega seotud eesmärkidesse panustavate tegevuste elluviimist.

Lõigetes 5 ja 6 piiratakse toetuse saajate ringi, et suunata toetus suurema negatiivsema keskkonnaga tiheasustusalade piirkondadesse. „Riiklikus kliimamuutustega kohanemise arengukavas“ on kirjas, et nii otseselt kui ka kaudselt on kliimamuutustest mõjutatud eelkõige just suuremad linnad, kuhu on koondunud suurem osa rahvastikust, majandustegevusest, varast, kapitalist ja kultuuriväärtustest. Tehnogeneenne ja suure asustustiheduse ning keeruliste linnakorralduslike seostega linnakeskkond ei suuda mõjusid piisavalt kiiresti puhverdada – uued rajatised sageli hoopis võimendavad riske. Võttes arvesse Eesti geograafilist asukohta ja hõredat asustust, on kliimamuutustega kaasnevad riskid reeglina väga piiratud, kohaliku mõjualaga (konkreetsed linnatänavad ja kvartalid), kuid teisalt ei ole senine planeerimispraktika kliimamuutust arvesse võtnud. Peamised riskid, millega Eesti linnad tulevikukliima prognooside kohaselt silmitsi seisavad, on tingitud juba sagenenud erakordsetest ilmastikunähtustest, st tormidest, üleujutustest ja kuumalainetest.

Kuumalained on üks peamisi tulevikukliima riske, mis on Eestis viimase kümnendi suvedel juba avaldunud. Selle sajandi keskpaigast alates kasvab nende sagedus oluliselt. Kuumalained võimenduvad linnades soojussaare efektina, mille suhtes on eriti tundlikud kroonilised haiged, väikelapsed ja eakam elanikkond, kelle seas suureneb haigestumise ja suremuse risk. Soojussaare efekti tekkimine seostub eelkõige linnade maakasutuse ja ehituslike iseärasustega, kus tehismaterjalid neelavad suurema osa päikesekiirgusest, mille tõttu kuumenevad transpordirajatised (teed, parklad) ja hooned (iseäranis nende tõrvakatused), mis omakorda kütavad üles õhu linnaruumis. Ka kuumalainete uuringud tõestavad, et soojussaare efekt puudutab kõiki tiheasustusalasid, mitte ainult suuremaid linnu. Kuumalainete negatiivset mõju süvendab praegu Eestis jälgitav ja tulevikus kiirenev rahvastiku vananemine ja linnastumine. Haigestumise ja suremuse vältimiseks tuleb linnades soojussaare efekti mõjusid leevendada asuda juba praegu, piirates planeeringu- ja ehituslahendustega soojuse akumul eerumist ning rakendades linnakeskkonnas jahutavaid mikrokliimameetmeid, säilitades ja laiendades rohealasid, haljastust ja veekogusid. Kliimarisikidele eksponeerituse kõrval sõltub linnade haavatavus ka keerukatest sotsiaalmajanduslikest protsessidest, linnade ruumilisest tihedusest, morfoloogiast, tehnilisest ja sotsiaalsest taristust, rohe- ja veealade osakaalust linnamaastikus, haldussuutlikkusest ja rakendatavatest kohanemismeetmetest. Nimetatud tegurid mängivad kliimamuutuste kõrval äärmiselt olulist rolli, olles omavahel pidevalt muutuvates komplekssetes seostes. Nii nagu on eksponeeritus mõnes linnas suurem kui teises, on ka igal linnal oma selgelt eristuv keskkonna, sotsiaalne ja majanduslik eripära, mis kliimamuutuste suhtes kas suurendab või vähendab linna tundlikkust. Aluseks on võetud Statistikaameti „Linnalise, väikelinnalise ja maalise asutuspõhise tütübi ja klasterite määramise meetodika“ (https://www.stat.ee/sites/default/files/2022-05/Asutuspõhine_1.pdf).

Rakenduskavas on toodud, et ELi elurikkuse strateegia 2030 kohaselt on loodus väga tähtis liitlane kliimamuutustega võitlemise vastu. Linnade elurikkuse suurendamine aitab jahutada linnapiirkondi ja leevendada loodusõnnetuste mõju. Rohealad vähendavad õhu-, vee- ja müraaastet; kaitsevad üleujutuste; põua ja kuumalainete eest ning säilitavad seose inimeste ja looduse vahel. Linnade elurikkuse suurendamise raames toetatakse linnade rohestamiskavade koostamist ja nende ellu rakendamist pilootaladel. Sihtrühmaks on üle 10 000 elanikuga linnad kui asustussüksused.

Lõigetes 7–10 täpsustatakse toetatavate kavade koostamiseks juhise kehtestamise asjaolusid ning täpsustatakse toetatavate tegevuste rakendamist. Lisaks selgitatakse, et toetust ei anta projektile, mille kõik tegevused on enne taotluse esitamist tehtud. Projekti raames võib teha enne ära eeltööd, nt projekteerimine jmt. Eelprojekt esitatakse koos taotlusega.

Lõikes 11 kirjeldatakse, kuidas toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määruses (EL) 2019/2088, mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris ([ELT L 317, 9.12.2019, lk 1](#)), on sätestatud jätkusuutliku investeerimise põhimõte. Selle kohaselt on investering jätkusuutlik vaid juhul, kui see „ei kahjusta oluliselt“ (ingl k *do no significant harm* ehk DNSH) ühtegi kõnealuses määruses sätestatud keskkonna eesmärki. Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH analüüsi tegi Rahandusministeeriumi tellimusel Hendrikson & Ko. Analüüs tõi välja, et rakenduskavas planeeritud meetmed on kooskõlas DNSH printsiibiga. Põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ tuleb tõlgendada taksonoomiamääruse (2020/852) artikli 17 tähenduses. Selles artiklis on määratletud, mida tähendab „oluline kahju“ taksonoomiamäärusega hõlmatud kuue keskkonnaeesmärgi saavutamisele.

1. Tegevus kahjustab oluliselt kliimamuutuste leevendamist, kui see põhjustab olulist kasvuhoonegaaside heidet.

Ei kahjusta. Määrusega antav toetus ei tekita eeldatavalt kahju hinnatavale eesmärgile, pigem vastupidi – panustab heite vähendamisesse. Tegemist on otseselt kliimaeesmärkide saavutamiseks antava toetusega KOVidele ning KHG heite vähendamisesse panustavad toetuse kaasabil rajatavad looduspõhised lahendused (rohekatused ja -seinad, rohe- ja sinialad jt), mis suurendavad süsiniku sidumist atmosfäärist. Toetatakse kohaliku omavalitsuse ja maakonna arengudokumentide arengustrateegia täiendamist kliima- ja energia ning linnade rohestamise eesmärkidega ning kliima-, linnade rohestamis- ja energiakava koostamist ja rakendamist.

2. Tegevus kahjustab oluliselt kliimamuutustega kohanemist, kui see põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist tegevusele endale või inimestele, loodusele või varadele.

Kavandatav tegevus ei kahjusta kliimamuutustega kohanemist. Määrusega antav toetus panustab otseselt kliimamuutustega kohanemisse. Tegemist on kliimaeesmärkide saavutamiseks antava toetusega. Toetatakse kohaliku omavalitsuse arengudokumentide täiendamist kliima- ja energia ning linnade rohestamise eesmärkidega, maakonna arengustrateegia täiendamist kliima- ja energiaeesmärkidega ning kliima-, linnade rohestamis- ja energiakava koostamist ja rakendamist.

See aitab paremini valmis olla võimalikeks kliimamuutustega seotud ekstreemseteks olukordadeks (nt üleujutused, põud jms).

3. Tegevus kahjustab oluliselt vee- ja mereressursside kestlikku kasutamist ja kaitset, kui see kahjustab veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või mereala head keskkonnaseisundit.

Ei kahjusta. Tegemist on keskkonnaeesmärkide saavutamiseks antava toetusega. Sademevee kogumise ja kasutamise lahenduste rajamisel ning sademevee kasutuse edendamisel on positiivne mõju veeressursside kestlikule kasutamisele.

4. Tegevus kahjustab oluliselt ringmajandust (sh jäätmetekke vältimist ja jäätmete ringlussevõttu), kui see põhjustab olulist ebatõhusust materjalide kasutamisel või loodusvarade otsesel või kaudsel kasutamisel või suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist või kui jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib oluliselt ja pikaajaliselt kahjustada keskkonda.

Ei kahjusta. Määrusega antav toetus ei ole otseselt seotud ringmajandusega. Kaudselt võib ringmajandusega seotud olla keskkonnaeesmärkide elluviimiseks vajalike tegevuste elluviimine. Tegevuste elluviimisel käsitatakse keskkonda säästvalt ning arvestatakse ringmajanduse põhimõtetega. Tegemist on keskkonnaeesmärkide saavutamiseks antava toetusega.

5. Tegevus kahjustab oluliselt saastuse vältimist ja tõrjet, kui see suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse.

Ei kahjusta. Tegemist on keskkonnaeesmärkide saavutamiseks antava toetusega.

6. Tegevus kahjustab oluliselt elurikkuse ja ökosüsteemide kaitset ja taastamist, kui see kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust.

Ei kahjusta. Tegemist on keskkonnaeesmärkide saavutamiseks antava toetusega. Määrusega antav toetus panustab elurikkuse suurendamisele linnakeskkonnas, nt uute rohealade loomisega.

Eespool toodud analüüsi tulemusena kinnitatakse, et toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtetega. Kliiministerium tegi analüüsi ise ning võttis aluseks ka perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava „ei kahjusta oluliselt“ analüüsi.

Lõikes 12 tuuakse välja, et toetatakse vaid taristuinvesteeringut, mille puhul on tagatud kliimakindlus. Tingimus kehtib taristule, mille kestvus on vähemalt viis aastat.

Paragrahvi 5 lõikes 1, lõike 2 punktides 1–12 ja lõikes 3 sätestatakse abikõlblikud ja abikõlbmatud kulud.

Lõikes 1 sätestatakse, et kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas ühendmääruse 5. peatükis ja käesolevas määruses sätestatud tingimustega ja taotluse rahuldamise otsusega.

Lõikes 2 loetletakse toetuse andmise eesmärki panustavaid abikõlblikke kulusid, mis on seotud konkreetsete tegevustega. Abikõlblik on samuti erinevate kliimateemaliste analüüside koostamise kulud, sh kliimakindluse analüüsi koostamine, kui seda tehes on jälgitud Euroopa Komisjoni metoodikat kliimakindluse analüüsi tegemiseks. Kliimakindluse tagamine on protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades samas, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projekti tegevustest tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimaneutraalsuse eesmärgiga. Kliimakindluse tagamiseks tehakse kliimakindluse hindamine ning esitatakse vastav analüüs koos taotlusega. Taristu kliimakindluse tagamise hindamisel tuleb lähtuda Euroopa Komisjoni teatisest nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“^[1] (ELT C 373, 16.9.2021, lk. 1–92). Mobiilirakenduse ja veebilehe tegemise või täiustamise kulud on abikõlblikud, kui järgitakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 28.02.2019 määruse nr 20 nõudeid ja tagatakse, et loodavad rakendused ja veebilehed on kasutatavad kõigile inimestele olenemata nende erivajadustest ning ka väiksemate internetikiiruste juures. Abikõlblikud on linnades asustusüksusena ja ka alevites soojussaare efekti leevendamiseks seotud kulud. See rakendub vaid linnadele ja alevitele, kuna soojussaare risk on seal kõrgem, kuna linnakeskkond muutub aina tihedamaks ning soojust akumul eerivaid pindu on rohkelt (asfalt- ja bituumenpinnad). Toetust saab soojussaare maandamise tegevuseks vaid linna kui asustusüksuse piirides tegevuste elluviimiseks. Abikõlblikud on ka rohekate (green roofs⁵) rajamise kulud ja seda nii olemasolevatele kui ka uutele ehitistele ja hoonetele sademevee sidumiseks ning ökosüsteemihüvede toetamiseks. Samuti roheseinte ehk rohefassaadide (green facade⁶) rajamise kulud. Abikõlblik tegevus on ka sadevee reguleerimise looduspõhised lahendused (vihmapikeenrad, kõvakattega pindade eemaldamine). Toetatakse vaid sadevee reguleerimise looduspõhised lahendused (nt vihmapikeenrad, kõvakattega pindade eemaldamine), mitte torud, mahutid ja taaskasutus. Lisaks on abikõlblikud elurikkuse suurendamiseks rajatud looduslähedaste lahenduste (nt rohe- ja sinialad) kulud. Looduslähedaste lahenduste rajamise toetust saab vaid tegevusteks linnalises piirkonnas.

Lõike 3 punktides 1–11 loetletakse kulud, mis ei ole abikõlblikud. Kombineeritud sademeveesüsteemide rajamisega ja üleujutusohu ennetamise ja leevendamise tegevustega üleujutusohu riskipiirkonnas seotud kulud pole abikõlblikud, kuna nende jaoks töötatakse välja eraldi toetusmeetmed ning eesmärk on välistada kattuvus meetmete vahel.

Paragrahvi 6 lõigetes 1 ja 2 käsitletakse täpsemalt meetme raames toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi detaile.

Paragrahvi 7 lõigetes 1–4, lõike 5 punktides 1 ja 2 ning lõikes 6 sätestatakse määrusega antava taotlusvooru eelarve kehtestamise detailid, toetuse piirsumma ja osakaal.

⁵ Rohe- ehk haljaskatus (ka pinna- või taimkatus) on hoone katus, mis on osaliselt või täielikult kaetud taimkattega.

⁶ Rohesein ehk haljassein on taimedega kaetud sein, kus taimed kasvavad seinale paigaldatud konstruktsioonidel väikestes konteinerites või seina jalamile rajatud kasvualal.

Kliimameetme sekkumises toimub tegevuste toetamine meetmest „Kliima-eesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“ number 21.2.3.1 ning rahastatud tegevuste detailne jagunemine on lisatud allpool tabelina 4.

| Rahastatavad tegevused | ELi Ühtekuuluvu sfondi toetuse eelarve (euro) | ELi toetuse võimalik maksimaalne osakaal | Riiklik kaas-finantseering (euro) | Oma-finantseering (euro) | Kogu-maksumus (euro) |
|--|---|--|-----------------------------------|--------------------------|----------------------|
| Kokku toetatavad tegevused meetme nimekirja alusel: kombineeritud sadeveesüsteemid, sh lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamine; mitteheas seisundis veekogumite tervendamine; KOVi kliimameetmed ja muud kohanemise meetmed; meteoroloogilise, hüdroloogilise ja keskkonnaseire ning nende tugisüsteemide arendamine. | 42 500 000 | 85% | 2 500 000 | 5 000 000 | 50 000 000 |
| Kombineeritud sadeveesüsteemid, sh lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamine | 25 080 000,0 | 85% | 0 | 4 425 882 | 29 505 882 |
| Mitteheas seisundis veekogumite tervendamine | 4 000 000,0 | 85% | 705 882 | 0 | 4 705 882 |
| KOVi kliimameetmed ja muud kohanemise meetmed | 8 200 000,0 | 85% | 872 942 | 574 118 | 9 647 060 |
| Meteoroloogilise, hüdroloogilise ja keskkonnaseire ning nende tugisüsteemide arendamine | 5 220 000,0 | 85% | 921 176 | 0 | 6 141 176 |

Tabel 4. Kliimameetme sekkumise meetme nr 21.2.3.1 kogu eelarve

Eraldi toimub sekkumise „KOVi kliimameetmed ja muud kohanemise meetmed“ juures toetuse andmine käskkirja ja määruse kaudu (tabel 5). Maksimaalne avatud taotlusvooru Ühtekuuluvusfondi toetuse summa on 3 253 335,31 eurot, mida plaanitakse asuda jagama poole toetuse summa ulatuses korraga.

| | Kogukulu (euro) | ELi maksimaalne toetus (euro) | KOVide minimaalne omafinantseering (euro) |
|---------------------------------------|-----------------|-------------------------------|---|
| KOVidele määruse alusel antav toetus: | 3 827 453,30 | 3 253 335,31 | 574 117,99 |

| | Kogukulu (euro) | ELi toetus (euro) | Riiklik kaasfinantseering (euro) |
|-------------------------------|-----------------|---------------------|----------------------------------|
| Käskkirja kaudu antav toetus: | 5 819 605,52 | 4 946 664,69 | 872 940,83 |
| Kokku: | 9 647 058,82 | 8 200 000,00 | 1 447 058,82 |

Tabel 5. Kliimameetme sekkumise kogu eelarve

Eluslooduse kaitse sekkumises toetakse tegevusi meetmest „Eluslooduse kaitse ja kasutus“ number 21.2.3.2 ning rahastatud tegevuste detailne jagunemine on toodud tabelis 6.

| Rahastatavad tegevused | ELi Ühtekuuluvus fondi toetuse eelarve (euro) | ELi toetuse maksimaalne osakaal | Riiklik kaasfinantseering (euro) | Minimaalne omafinantseering (euro) | Kogumaksumus (euro) |
|---|---|---------------------------------|----------------------------------|------------------------------------|---------------------|
| Kokku toetatavad tegevused meetme nimekirja alusel: elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks; rohestamiskavade koostamine ja elluviimine ehk linnade elurikkuse parendamine, sh rohealade täiendamine | 18 550 000 | 85% | 1 091 176 | 2 182 353 | 21 823 529 |
| Elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks (sekkumine 21.2.3.21) | | 85% | | | |
| Rohestamiskavade koostamine ja elluviimine ehk linnade elurikkuse parendamine, sh rohealade täiendamine (sekkumine 21.2.3.22) | 2 550 000 | 85% | 341 176 | 108 824 | 3 000 000 |

Tabel 6. Eluslooduse kaitse sekkumise meetme nr 21.2.3.2 kogu eelarve

Eluslooduse kaitse sekkumises on võimalik avatud taotlusvooru kaudu anda maksimaalselt Ühtekuuluvusfondi toetust kokku summas 2 550 000 eurot, mida plaanitakse asuda jagama poole toetuse summa ulatuses korraga. Esialgu ei ole planeeritud kasutada riiklikku kaasfinantseeringut. Taotlusvooru eelarve kinnitab kliimaminister käskkirjaga. Kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvooru eelarve tõttu võimalik, võib ministeerium taotlusvooru eelarvet rakendusüksuse ettepanekul suurendada.

Lõikes 5 sätestatakse toetuse määr ja osakaal. Toetuse määr on kuni 70%.

Toetuse osakaal on vastavalt määruse lisale 40–70 protsenti projekti abikõlblikest kuludest. Tegemist on maksimaalse toetuse osakaaluga, millele vastavalt tuleb taotlejal planeerida

minimaalne omafinantseeringu osakaal ja vahendid eelarves. Määruse lisas määratakse toetuse maksimaalne osakaal eraldi igale kohaliku omavalitsuse üksusele. Kohaliku omavalitsuse üksuste individuaalse toetuse määra leidmisel kasutatakse põhimõtet, mille kohaselt kohaliku omavalitsuse üksuste jagamisel toetusmäära vahemikus 40–70% kasutatakse valemit, mille järgi jagatakse kohaliku omavalitsuse tulud Eesti keskmisega. Aluseks on võetud regionaal- ja põllumajanduseministri 07.08.2023 kirjas nr 1.4- 2/1642-1 soovitatud toetusmäärade kasutamine KOVide lõikes. Määruse väljatöötamisel tehti analüüs ja võeti arvesse riigihalduse ministri 08.12.2020 määruse nr 49 „Kohaliku omavalitsuse üksustele liginullenergiahoonete ehitamiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“ alusel antavate toetuste osakaalud. Nende kujunemise detailid on toodud samas määruises ja kohalduvad ka kehtestatavale määruisele. Regionaalne diferentseerimine tagab toetuse andmise vastavuses kohaliku omavalitsuse suutlikkusele ise projekti panustada. Kuna kliimaga seotud probleemid tuleb lahendada määruises toodud teemade osas eelkõige kohalikul omavalitsusel, siis on ka KOV hallataval asutustele kohaldatud sama toetusmäära, sest toetavad tegevused on seotud kohalike omavalitsustega. Kui toetuse saajal tuleb omafinantseeringust puudu, saab selle vahe katta kohalik omavalitsus. Kuna toetust on vähe, siis on oluline omafinantseering, kuid ka tehtud investeeringu kestlikkuse tagamine. Toetus suunatakse eelkõige kliimariski alusel linnadele, alevitele, kus kumuleerub soojussaare risk, ülejutusrisk, mis mõjutab ka suuremat arvu inimesi. Lõikes 6 on kirjas, et rahuldatakse ühes taotlusvoorus üks taotlus taotleja kohta.

Eelnõu 3. peatükis sätestatakse nõuded taotlejale ja taotlusele.

Paragrahvi 8 lõikes 1 punktides 1–4 sätestatakse nõuded taotlejale. Taotleja saab olla KOV, kohalike omavalitsuste liit või KOVi hallatav asutus. Lisaks võib toetust saada maakondlik arendusorganisatsioon, mille all mõeldakse kohaliku omavalitsuse üksust või nende ühisasutust või omavalitsuste või omavalitsuste liidu asutatud mittetulundusühingut või sihtasutust, kellele maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste volikogud on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 61 lõike 2 või 3 alusel teinud ülesandeks maakonna arengu kavandamise.

Taotlejana on toodud ka riigiasutus, kuid riigiasutus saab toetust taotleda vaid sellisel juhul, kui tema tegevus on seotud määruse § 4 lõike 3 punktis 3 sätestatuga.

Lõikes 2 tuuakse välja, et taotleja peab vastama ühendmääruse § 3 lõigetele 2 ja 4.

Paragrahvis 9 lõikes 1, lõike 2 punktides 1–15 ja lõikes 3 sätestatakse nõuded toetuse taotlusele.

Taotlus peab vastama määruse tingimustele, mis tagab, et toetust antakse eesmärgipärasteks tegevusteks ning projekt on tulemuslik. Taotlus peab sisaldama paragrahvis kirjeldatud andmeid ja dokumente.

Taotleja peab arvestama projekti tegevuste elluviimisel kõiki asjakohaseid keskkonnanalaseid õigusakte. Struktuurivahendite kasutamiseks tuleb tutvuda ja kohaldumisel arvestada korraldusasutuse veebilehel⁷ toodud keskkonnanõuetega. Taotleja kinnitab, et toetatavad tegevused on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 toodud põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“. Rakendusüksus lisab E-toetuste keskkonda sellised kinnitused, mis kohalduvad kõikidele taotlejatele ühtemoodi, näiteks § 9 lõike 2 punkt 12.

⁷ <https://www.rtk.ee/toetuste-taotlemine-ja-korraldamine/taotlejale-ja-toetuse-saajale/keskkonnanouded>.

Korrastatud taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tuleb tagada kliimakindlus. Kliimakindlus tagatakse üldiselt juba projekteerimise käigus ning üldjuhul projekteerija arvestab ka tuleviku kliimatrendidega ehitusprojekti koostamisel. Kliimakindluse tagamine on protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades samas, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks seatud kliimanetraalsuse eesmärgiga. Taotleja teeb taotlemisel kliimakindluse analüüsi, kui taotleb toetust taristuprojektile, järgmiselt:

- 1) hindab projekti/tegevuse kooskõla kliimamuutustega kohanemise eesmärkidega (globaalsed, ELi, riiklikud ja kohaliku tasandi kohanemise eesmärgid);
- 2) hindab, kuidas kliimamuutused mõjutavad projekti/tegevust ning kas on tagatud vastupanu kliimamuutuste mõjule (lühiajalises ja pikemas perspektiivis);
- 3) hindab, millised kliimamuutustega seotud eesmärgid ja tegevused tuleb lõimida projekti/tegevusse (nt tegevused, mis suurendavad linnakeskkondade vastupanu kliimamuutustele ja vähendavad soojussaare efekti on säästlike sademeveelahenduste ning rohe- ja sinitaristu edendamine, kliimateadlikkust suurendavad tegevused, hädaolukordadele reageerimise kavad jms);
- 4) hindab, milliseid kliimamuutuste mõjust tulenevate võimalike riskide mõju projektile/tegevusele tuleks üksikasjalikumalt käsitleda (äärmuslikud ilmanähtused, nagu põuad, hoogsadudest tingitud üleujutused, tormid, aga ka aeglaselt kujunevad nähtused, nagu merevee taseme tõus).

Kui tegemist on vihma- ja reovee kogumise võrkudega, siis ei ole CO₂ jalajälje hindamine nõutud ja ei ole vaja esitada kliimanetraalsuse hindamise dokumentatsiooni, aga vaja on esitada kliimamuutustele vastupanuvõime kontrollimise dokumentatsioon vastavalt EK (Euroopa Komisjoni teatisest nr 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“ (ELT C 373, 16.9.2021, lk. 1–92)) kliimakindluse tagamise juhendile.

Kliimakindluse tagamise hindamiseks on Euroopa Komisjon 2021. aastal kehtestanud teatise „[Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027](#)“⁸. Kliimakindluse hindamine vastavalt komisjoni juhendile on kohustuslik Euroopa Liidu vahenditest rahastatavate taristuobjektide puhul programmiga sätestatud tingimuste kohaselt. Positiivne rahastamisotsus on võimalik langetada üksnes nende kliimakindluse hindamise kohustusega taristuobjektide suhtes, mille puhul on kliimakindlus tagatud ning see on hinnatud ja dokumenteeritud vastavalt Euroopa Komisjoni juhendis antud suunistele.

Hinnavõrdluse tegemiseks kindlasummalise makse kehtestamiseks oleks vaja võrreldavad hinnapakumused üksteisest sõltumatutelt pakkujatelt ning pakkumuse lähteülesande kirjeldust koos küsitud pakkumuste infoga kirjalikult taasesitataval vormil. Taotleja peab olema teinud piisavaid pingutusi võrreldavate hinnapakumuste saamiseks, millega tagada konkurentsi ärakasutamine ning optimaalne hinna ja kvaliteedi suhe. Konkurentsi võimelist hinda saab tõendada võrreldavate pakkumistega. Ühe ettevõtte esitatud pakkumusega ei saa piirduda (sh juhtudel, kus pakkujad on näiteks pakkumiste esitamisest loobunud). Seejuures on oluline, et pakkumuste võtmise protsess on selge ja läbipaistev, pakkumuste esitamiseks on antud piisavalt aega ning taotleja on selle dokumenteerinud, et tagada kontrolljälje olemasolu (sh võimalike auditite raames). Projektiga seotud Eesti 2035 näitajad on toodud § 2 lõigetes 6 ja 7.

⁸ Komisjoni teatis 2021/C 373/01 „Taristu kliimakindluse tagamise tehniliste suuniste aastateks 2021–2027“, ELT C 373, 16.9.2021, lk. 1–92: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0916\(03\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0916(03)&from=EN).

Eelnõu 4. peatükis kirjeldatakse toetuse taotlemise ja menetlemise protsessi.

Paragrahv 10 lõiked 1–10 kirjeldavad, kuidas taotlusvooru käivitatakse ning mis tingimustel toimub taotluse esitamine ja menetlemine. Taotlusvooru avanemisel saab taotlusi esitada kuni vooru rahastamiseks ettenähtud rahaliste vahendite ammendumiseni. Toetuse taotlusi ei järjestata pingeritta ning toetatavate projektide spetsiifikat arvestades puudub põhjendatud alus anda toetuse taotlustes kirjeldatud projektidele eristavaid hindepunkte. Taotlus tuleb esitada e-toetuse keskkonna kaudu ja arvestada määruses sätestatud tingimusi. Taotluse vastuvõtmine toimub ühendmääruse §-s 5 sätestatud tingimustel.

Taotluse menetlemisel võib rakendusüksus anda taotlejale puuduste kõrvaldamiseks täienduste ja muudatuste tegemiseks kuni 14-päevase tähtaja. Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 60 päeva jooksul taotlusvooru avamisest arvates.

Lõikes 10 tuuakse välja toetuse andmine vähese tähtsusega abina.

Teatud koolituste rahastamisel võib tegemist olla riigiabiga koolitustel osalejatele. Sel juhul saab toetust anda vähese tähtsuse abina koolitatavatele kui lõppkasusaajatele.

Paragrahvi 11 lõige 1, lõike 2 punktid 1–3 ja lõiked 3 ja 4 sätestavad valikukomisjoniga seonduvad tegevused. Projekti hindamiseks moodustab rakendusüksus valikukomisjoni, kuhu kuulub vähemalt kaks rakendusasutuse ja kaks rakendusüksuse nimetatud liiget. Valikukomisjoni võib ministeeriumi nõusolekul kaasata rohkem eksperte.

Valikukomisjoni koosolekuid võib pidada veebi teel. Kõik valikukomisjoni liikmed allkirjastavad erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsiooni. Valikukomisjoni tööd korraldab rakendusüksus, kutsudes vajaduse korral kokku koosoleku. Valikukomisjoni eksperte ei avalikustata, et neid ei oleks võimalik taotlejatel mõjutada. Eksperte ei avalikustata ka tagantjärele, et tagada võimalus samade ekspertide kasutamiseks järgmistes sarnase spetsiifikaga toetusskeemides.

Paragrahvi 12 lõiked 1 ja 2 sätestavad taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamise korra.

Taotleja ja taotluse nõuetele vastavust kontrollib rakendusüksus. Taotleja või taotluse mittevastavuse korral teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata.

Paragrahvi 13 lõike 1 punktid 1–5, lõige 2, lõike 3 punktid 1–8 ja lõiked 4 ja 5 sätestavad projektide valikukriteeriumid ja -metoodika ning taotluse rahuldamise protsessi kirjelduse. Valikukomisjon hindab projekti kriteeriumide alusel, mis on vastavuses perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud vastavus- ja valikukriteeriumidega. Projekti kooskõla valdkondliku arengukavaga, mõju rakenduskava erieesmärgi ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele kui valikukriteeriumi hindamisel lähtub rakendusüksus järgmisest:

1) projekt peab olema kooskõlas Läänemere strateegiaga, „Kliimamuutustega kohanemise arengukavaga aastani 2030“ ja ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi. Projekt peab olema samuti kooskõlas „Kliimamuutustega kohanemise arengukavaga aastani 2030“ ja peab panustama kliimapolitiika korraldamisse, omama mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava erieesmärgile ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele (kooskõla kinnitatakse §-s 2 sätestatud näitajate kaudu). Valikukriteerium on täidetud, kui taotluse ja selle lisadokumentide alusel on võimalik asuda seisukohale, et projekt panustab määruses nimetatud toetuse andmise eesmärkidesse, sh „Eesti 2035“ sihti „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“. Kui taotleja ja taotlus vastavad nõuetele, siis on eespool toodud nõue täidetud ning toetuse taotleja saab projekti kooskõla „Kliimamuutustega kohanemise arengukavale aastani 2030“, mõju perioodi 2021–2027

Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava eesmärgile ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele kinnitada (kooskõla kinnitatakse §-s 2 sätestatud näitajate kaudu).

Projekti elluviimisel peab toetuse saaja järgima asjakohaseid kohalduvaid keskkonnaalaseid õigusakte ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet.

Projekt ei tohi riivata Euroopa Liidu põhiõiguste hartas toodud põhiõiguseid. Vastavasisulist asjaolu kontrollib rakendusüksus toetuse määruse § 9 lõike 2 punkti 10 alusel toetuse taotlusest. Taotleja on vastavasisulise kinnituse andmisega taotluses sellega seotud ning rakendusüksusel on igal ajal, s.o ka pärast toetuse taotluse rahuldamist õigus vastava nõude täitmist kontrollida;

2) projekti põhjendatus. Projekt on põhjendatud juhul, kui toetuse taotluses kajastatud tegevused vastavad toetuse määruse §-s 4 nimetatud toetatavatele tegevustele. Kriteeriumi raames hinnatakse, kas:

a) projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud – on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus;

b) projekti sekkumisloogika on arusaadav, mõjus – projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada projekti eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused parimal moel. Nende sidusus eesmärkidega ning mõjus on arusaadav, võimalusel innovaatilisi lahendusi soosivad;

c) tegevuste ajakava on realistlik, arvestades mh tegevuste omavahelisi seoseid ja ajalist järgnevust;

3) tuuakse välja vajadus analüüsida projekti kuluefektiivsust. Kriteeriumi puhul hinnatakse, kas:

a) ettenähtud tegevused/lahendused on kuluefektiivne viis planeeritud väljundite/tulemuste saavutamiseks (projekti väljundi jaoks vajalike tegevuste ja eelarve suhe peab olema põhjendatud ja kavandavad tegevused otseselt suunatud projekti väljundite saavutamiseks);

b) planeeritud eelarve on realistlik (planeeritud tegevused, hind ja elluviimise aeg on tasakaalus) ja mõistlik – on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud ning planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud, ning taotleja on suuteline rahastama projektile järgnevaid püsikulusid. Oluline on saada info kindlasummalise makse kehtestamiseks eelarveprojekti alusel;

4) tuuakse välja vajadus analüüsida toetuse taotleja suutlikkust projekti ellu viia.

Kontrollitakse, kas taotlejal on kogemus, õiguslik, organisatsioonilised või tehnilised eeldused projekti elluviimiseks kavandatud viisil, tagades kestlikkuse ja jätkusuutlikkuse (sh taristuinvesteeringute või tootlike investeeringute puhul edasised tegevus- ja hoolduskulud);

5) taotlus peab olema kooskõlas Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega. Kriteeriumiga hinnatakse, kuidas lisaks projekti vahetutele eesmärkidele võetakse arvesse ja aidatakse kaasa Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete eesmärkide saavutamisele ja panustatakse seeläbi riigi pikaajalise arengustrateegia näitajatesse, mis on sätestatud § 2 lõikes 5. Selgitus: selle kriteeriumiga hinnatakse ainult panust nendesse horisontaalsetesse põhimõtetesse, millega on puutumus ja mis on kirjeldatud § 2 lõikes 5.

Taotluse rahuldamise otsuse põhipunktid on sätestatud ühendmääruses ja lisanduvad eelnõukohases määruses. Taotlus rahuldatakse, kui see on esitatud määruses kehtestatud korras, vastab §-des 8 ja 9 kehtestatud nõuetele, toetust taotletakse §-s 4 nimetatud toetatavate tegevuste kulude katteks, §-s 6 nimetatud perioodil ning §-s 2 nimetatud eesmärkidel.

Rakendusüksus loeb nimetatud valikukriteeriumi täidetuks üksnes juhul, kui toetuse taotluses kajastatud teabe põhjal on võimalik asuda seisukohale, et toetatav projekt vastab toetuse määruse §-s 2 sätestatud toetuse andmise eesmärkidele.

Paragrahvi 14 lõiked 1–3, lõike 4 punktid 1–6 ja lõige 5 sätestavad taotluse rahuldamata jätmise tingimused.

Taotlus jäetakse rahuldamata, kui taotleja või taotlus ei vasta esitatud nõuetele; toetust ei taotleta toetatavale tegevusele; tegevust ei planeerita ellu viia abikõlblikkuse perioodil; rakendusüksusel tekib kahtlus toetuse eesmärgipärasest kasutamises ja muudel juhtudel, kui taotluses väljendub teave, mis on vastuolus eelnõukohases määruses sätestatud toetuse andmise tingimustega. Seega jäetakse taotlus rahuldamata, kui see ei vasta nõuetele. Taotlus jäetakse rahuldamata, kui eelarvelised vahendid ammenduvad.

Rakendusüksus toimetab taotluse rahuldamata jätmise otsuse toetuse taotlejale pärast otsuse tegemist e-toetuse keskkonna vahendusel.

Paragrahvi 15 lõiked 1–3 sätestavad taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise tingimused.

Maksete saamise õigus tekib toetuse saajal pärast seda, kui ta on rakendusüksusele tõendanud kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Paragrahvi 16 lõiked 1–3 ja lõike 4 punktid 1 ja 2 sätestavad taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused ja korra.

Taotluse rahuldamise otsust võib muuta ühendmääruse §-des 12 ja 13 sätestatud tingimustel ja korras. Kui muudatus on põhjendatud ja kooskõlas määrusega, võib taotluse rahuldamise otsust muuta ka tagasiulatuvalt.

Eelnõu 5. peatükis kirjeldatakse toetuse saaja õiguseid ja kohustusi.

Paragrahvi 17 lõiked 1–7 sätestavad toetuse saaja õigused ja kohustused. Toetuse saajal on õigus saada projekti elluviimiseks rakendusüksuselt nõustamist projekti koordineerima määratud projektikoordinaatorilt. Rakendusüksus tagab projektikoordinaatorile juriidilise ja rahalise toe.

Toetuse saaja kohustus on projekt taotluse alusel ellu viia, projekti tegevustega alustada kuue kuu jooksul abikõlblikkuse perioodi algusest arvates ning projekti tulemust taotluses kirjeldatud viisil kasutada ja säilitada viis aastat pärast projektile lõppmakse tegemist.

Paragrahvi 18 lõikes 1, lõike 2 punktides 1–5 ja lõikes 3 sätestatakse toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise kord ja aruandes kajastatud teave. Rakendusüksus võib täpsustada taotluse rahuldamise otsuses lõpparuandes esitatavat teavet.

Eelnõu 6. peatükis kirjeldatakse toetuse maksmise ja kasutamise tingimusi.

Paragrahvi 19 lõigetes 1 ja 2, lõike 3 punktides 1–5, lõigetes 4–7 sätestatakse, et toetust makstakse kindlasummalise maksena ühendmääruse § 28 lõike 2 alusel. Maksetaotluse menetlemine ja selle peatamine toimub ühendmääruses sätestatud korras.

Lõike 4 kohaselt tuleb toetuse saajal, kui toetatakse kliima- ja energiakava või rohestamiskava koostamist, enne maksetaotluse esitamist esitada valminud kava ülevaatamiseks rakendusasutusele. Valminud kava juhisele vastavust hindavad rakendusüksuse eksperdid, kaasates ka Kliimaministeeriumi eksperte. Toetuse saajale esitatakse ettepanekud kava muutmiseks või täiendamiseks 20 tööpäeva jooksul kava ülevaatamiseks esitamisest.

Eelnõu 7. peatükis kirjeldatakse taotluse menetlemisega seotud finantskorrektsioone ja vaideid.

Paragrahv 20 sätestab, mille põhjal tehakse finantskorrektsiooni otsus ja toetus tagastatakse. See tehakse ÜSS_2021-2027 §-de 28–30 ja ühendmääruse §-de 34–38 põhjal.

Paragrahv 21 kirjeldab vaide esitamise protsessi. Vaie tuleb ÜSS_2021-2027 § 31 järgi esitada enne halduskohut rakendusüksusele ning see vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi kohaselt võib esitada vaide, mis on tehtud auditi aruande alusel.

Paragrahvi 22 lõigetes 1 ja 2 ning § 23 lõigetes 1–6 reguleeritakse riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmist.

4. Eelnõu vastavus ELi õigusele

Eelnõu aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706).

5. Määruse mõjud

Määrusega reguleeritava meetme tulemused aitavad kasvatada teadlikkust elusloodusest ja kliimast ning parandada eluslooduse ja kliimaga seotud tegevustest arusaamist ja kavandada ettevaatusabinõusid ekstreemsete ilmastikutingimustega seotud ohuolukordadeks ja elutähtsate teenuste katkemiseks. Määruse koostamise hetkel teadaoleva informatsiooni põhjal hindame, et määruse eelarve vahenditega saavutatakse rakenduskavaga seatud näitajate sihttasemed.

Toetus on ühekordne tõuge nõuete täitmiseks ning seega ei mõjuta otseselt valitsussektori eelarvepositsiooni.

6. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist (ÜF).

Määruse rakendamisest ei oodata lisatulu riigieelarvelisse.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi, Riigikantselei, Euroopa Komisjoniga, perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seirekomisjoni liikmetega ning Riigi Tugiteenuste Keskuse ja Eesti Linnade ja Valdade Liiduga. Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) juhtkomisjonile.

Kooskõlastustabel eelnevalt sekkumise 21.2.3.13 määruse kohta.

| I | Riigi Tugiteenuste Keskuse seisukoht: | Kliimaministeeriumi tegevus: |
|----|---|--|
| 1. | Võrreldes mitteametlikul kooskõlastusringil käinud eelnõuga on §-ist 5 lõige 4 kaduma läinud, mis sätestas kindlasummalise makse. Palun lisada ENSse § 5 sätte, et kulud on abikõlblikud kindlasummalise maksena vastavalt ÜM § 20 lg 1 p 1. | Arvestatud. Lisatud lõige 4: (4) Projekti kogumaksumusega kuni 200 000 eurot on kulud abikõlblikud kindlasummalise maksena vastavalt ÜM § 20 lg 1 p-le 1. Kuigi § 5 reguleerib kulu abikõlblikkust, lisaks on maksmise tingimused reguleeritud §-s 19. |
| 2. | Eelnõu § 14 lg 2 punkt 8 sõnastust on muudetud ning lisatud "kindlasummaliste maksete etappide suurused". Palun sõna "etappide" välja jätta, kuna määrusest ei selgu, et ühte kindlasummalist makset soovitakse etappide kaupa maksta. | Arvestatud. Sõna välja võetud. |
| 3. | Eelnõu § 20 lõigetes 2-6 on mainitud kuludokumentide esitamist. Kindlasummalise makse korral ei esitata kuludokumente, vaid tulemust tõendavad dokumendid. Palun sõnastust viidatud lõigetes parandada. | Arvestatud. Sõnastust täpsustatud. |
| 4. | Seletuskirjas lk 16 selgitatud, et "Kuludokumentide menetlemine ja selle peatamine toimub ühendmääruses sätestatud korras." Kindlasummalise makse korral kuludokumente ei esitata, vaid tulemuse saavutamist tõendavad dokumendid. Palun sõnastust parandada. | Arvestatud. Sõnastust täpsustatud. |
| 5. | Seletuskirjas on riigiasutusest taotleja juures selgitatud, et riigiasutus saab toetust taotleda vaid sellisel juhul, kui tema ja tema planeeritav tegevus on toodud kliima- ja energiakavas. Palun nimetatud tingimus lisada ka määruse eelnõu § 8 lg 1 p 4 juurde (nt viitega § 4 lg 2 p 3 tegevusele). | Arvestatud. |
| 6. | Võrreldes mitteametliku versiooniga on lisandunud taotlejatena maakondlikud arendusorganisatsioonid. Kui maakondlikud arendusorganisatsioonid saavad | Arvestatud, § 8 lg 1 p 3 sõnastust täpsustatud. |

| | | |
|----|---|--|
| | taotleda teatud tingimustel, siis kõik toetuse taotlemise tingimused peavad olema sätestatud eelnõus. | |
| 7. | Eelnõu § 4 lg 2 toob kokkuvõttes välja, et toetust antakse tegevuste elluviimiseks, mis on toodud kohalikus arengudokumendis. Samas lg 3 punktide 1 ja 2 kohaselt toetatakse tegevusi, milleks ise on alles vastava arengudokumendi koostamine, kas kohaliku arengukava täiendamine või siis energia- ja kliimakava koostamine. Seega ei ole lõige 2 ja 3 omavahel loogilises seoses. Palume üle vaadata lg 2 sõnastus ning laiendada seda ka lg 3 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevustele. | Arvestatud, § 4 lg 2 sõnastust täpsustatud. |
| 8. | Eelnõu § 5 lg 2 nimetab ammendava loeteluna abikõlblikud kulud. Punktides 7-12 on nimetatud ehitustehnilised lahendused, mille kulusid hüvitatakse. Samas § 4 lg 2 punkt 3 nimetab toetatava tegevusena arengudokumentides kavandatud tegevuste rakendamise. Praegusel juhul on lubatud vaid abikõlblike kulude näol väga konkreetseid tegevusi rahastada. Samas võib arengudokumentides olla tegevusi, mida ei ole TAT-is nimetatud abikõlblike kuludena. Seega tuleks täpsustada alternatiivselt seletuskirjas, et miks toetatakse vaid teatud tegevusi või siis täiendada abikõlblike kulude loetelu selliselt, et välja ei jääks sellised tegevused, mis otseselt aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamisele, kuid mis praegu ei ole abikõlblike kuludena nimetatud. | Arvestatud, § 4 lg 3 p 3 sõnastust täpsustatud. |
| 9. | § 5 lg 3 nimetab abikõlbmatud kulud. Ettepanek oleks loetelu lühendada selliselt, et viidatakse TAT-idele, mis on praegu kehtestamisel ja millest lähtuvalt on vastav loetelu koostatud. Kuna eesmärgiks on vältida erinevatest meetmetest samade tegevuste toetamist, siis eelnõud, mis on veel kooskõlastamise faasis, võivad sisaldada ka selliseid kulusid, mis kooskõlastamise käigus | Osaliselt arvestatud. Kuna me peame oluliseks selle määruse kaudu toetada alla 200 000-euroseid projekte, siis on oluline mittetoetavad tegevused välja tuua. Lisatud viited KliMi teistele samalaadsetele määrustele. |

| | | |
|-----|---|---|
| | muutuvad või lisanduvad ning seetõttu võib mõni tegevus jääda ekslikult välja. | |
| 10. | Eelnõu § 9 lg 2 punkt 6 kohaselt peab taotleja esitama kinnituse, et toetust saav tegevus on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega. Samas on loetud abikõlblikuks kuluks ka § 5 lg 2 punktis 5 „ei kahjusta oluliselt“ analüüsi kulud. Praeguses meetmes ei oleks proportsionaalne arengukava täiendamiseks või kliima- ja energiakava koostamiseks taotlejalt sellist analüüsi nõuda. Samuti võiks pigem üldse loobuda vastavast nõudest ning kehtestada TAT-is üldised valiku-, vastavus- ja välistuskriteeriumid. Viia eelnõus sisse vastavad parandused ning jätta välja eelnõu § 5 lg 2 punkt 5. | Arvestatud. Analüüsikulud välja võetud. |
| 11. | Täpsustada eelnõu § 9 lg 2 punkt 7 nõuet selliselt, et kliimakindluse hinnangu puhul ei oleks viidatud nimeliselt konkreetsele juhendile, vaid rakendub üldine RÜ kohustus kehtestada asjakohased juhendid. Täpsustada sõnastust järgmiselt: „7) taristuinvesteeringute korral, mille eluiga on vähemalt viis aastat, kliimakindluse tagamise analüüs“. Seletuskirja tuleks lisada näited, millised on taristu liigid selles meetmes, mille kohta tuleks vastav hinnang esitada. See tingimus kohalduks vaid nende taristuinvesteeringutele, mis on toodud eelnõu § 4 lg 3 punktis 3. | Arvestatud. Sõnastust täpsustatud. |
| 12. | Eelnõus § 9 lg 2 punkt 8 kohaselt peab taotleja esitama kinnituse, et projektis arvestatakse toetatavate tegevuste elluviimisel keskkonnanõuetega. Ühissätete määruse artikkel 9 lõike 4 kohaselt tegutsetakse fondide eesmärkide saavutamiseks täielikus kooskõlas liidu keskkonnanõuete õigusaktidega. Ettepanek on asendada keskkonnanõuded keskkonnanõuete õigusaktidega. Seletuskirjas võiks välja tuua olulisemad | Arvestatud. Sõnastust täpsustatud. |

| | | |
|-----|---|--|
| | keskkonnaalased õigusaktid. | |
| 13. | <p>Eelnõu § 11 lg 5 sätestab, et rakendusüksus hindab taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavust ja kliimakindluse hinnangu vastavust § 9 lõike 2 punktides 6 ja 7 nimetatud suunistele, kaasates selleks vajaduse korral eksperte. Ettepanek on välja jätta „ei kahjusta oluliselt“ analüüsile tehtav viide, kuna praegu ei küsita taotlejalt analüüsi läbi viimist. Lisaks tuleks välja jätta viide suunistele, kuna punktis 7 ei peaks nimetama uue praktika kohaselt vastavat juhendit. Praegusel juhul võiks olla nõue juba kaetud § 12 lg 1 õigusega kaasata eksperte.</p> | Arvestatud. Lõige 5 välja jäetud. |
| 14. | <p>Eelnõu § 14 lg 1 p 1 sätestab et projekt saab rahastust, kui projekt on kooskõlas keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) kliima tegevussuunaga ja panustab kliimapoliitika korraldamisse. Eelnõu esitamise ajal ei ole KEVAD arengukava kehtestatud, vaid valminud on 4.mustand (avalikustatud 04.08). Samuti on toetuse saamise eelduseks ka eelnõu § 4 lg 3 p 3 kohaselt ka vastavus kohaliku tasandi arengukavadele. Lisaks sätestab Ühissätete määrus artikkel 15 eeltingimused erieesmärkide täitmiseks. Nimetatud määruse lisa IV viitab ka riiklikule või piirkondlikule katastroofiriski juhtimise kavale, mis on koostatud riskihindamise alusel ja milles võetakse nõuetekohaselt arvesse kliimamuutuste tõenäolist mõju ja olemasolevaid kliimamuutustega kohanemise strateegiaid. Palume üle vaadata nimetatud arengudokumendid ning täiendada viiteid.</p> | Arvestatud. |
| 15. | <p>Tavapäraselt peaks olema TAT-is välja toodud ka rakendusüksuse õigused ja kohustused. See osa on praegu puudu, mis võimaldaks</p> | Arvestatud. Rakendusüksuse õigused ja kohustused on §-s 3 ja üle määruse välja toodud. Lisaks on ÜSS2021_2027 RÜ tegevused välja toodud. |

| | | |
|------------|---|--|
| | kehtestada aluse taotlejale täiendavate juhendite ja abimaterjalide koostamiseks. | |
| 16. | Seletuskirjas on lk 7 selgitatud DNSH põhimõtet. Palun välja jätta viide sotsiaalsetele eesmärkidele, kuna Ühissätete määruse tähenduses ei hõlma DNSH sotsiaalseid aspekte. | Arvestatud. |
| 17. | Riigiabi andmise alused on eelnõus toodud, kuid ettepanek on seletuskirja täiendada ning käsitleda riigiabi vaatest ka olukordi kui tehakse kulusid materiaalsesse varasse. Nt kui soovitakse toetuse abil teha § 5 lg 2 p 9-10 loetletud kulutusi ehitistele, mida kasutavad ka teised isikud peale taotleja või kui taotleja soovib teha kulutusi ehitistele, mille omanik ta ei ole, kuid kasutab pikaajalise rendilepingu alusel jms. | Mittearvestatud. Mis puutub muudesse § 4 lõikes 3 loetletud tegevustesse, siis need on olemuselt avalikes huvides ning sisult üldise iseloomuga. KIKi hinnangul ei saa need anda mingile ettevõtjale või ettevõtjate gruppide eelist majandustegevuses. Seetõttu ei tule neid lugeda riigiabiks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 mõistes. |
| II. | Rahandusministeerium kooskõlastab märkustega arvestamisel: | Kliimaministeeriumi tegevus: |
| 1. | Toetuse andmisel tuleb tagada, et toetatud projektid ning tegevused on kooskõlas „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ eesmärkide ning sealsete sekkumiste kirjeldustega. | Arvestatud, § 1 lõikes 1 on toodud, et toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi <i>rakenduskava</i>) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ raames kliimamuutusega ja elusloodusega seotud linnaliste tegevuste ja kavade koostamiseks kohalikul tasandil. |
| 2. | Seletuskirja lisana (Lisa 2a) on esitatud tabelid, kus on eraldi lehtedel „tegevuste list kõik koos“ ja „meetmed eraldi“. Palume selgitada, millega on tegu ja mis põhjusel on lisatud antud eelnõu seletuskirja lisana, sh palume tabelites kasutada meetmete ja sekkumiste kinnitatud nimesid ning eelnõude nimesid ja eelnõudes olevaid toetatavaid tegevusi jne, et oleks võimalik tabelite sisust üheselt aru saada. | Arvestatud. Selguse huvides eemaldame lisatud tabeli. Tegevuste toetamise kattuvuse vältimiseks on lisatud mittetoetavate tegevuste nimekirja § 5: määruse „Üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ ja määruse „Kliimamuutuse leevendamise ja sellega kohanemise tegevuste ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ alusel toetatavad tegevused; määruse „Kombineeritud sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete sademeveesüsteemide |

| | | |
|-------------|--|---|
| | | rajamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“. |
| 3. | Palume seletuskirjas selgitada, kas ja mis ulatuses ja mis põhjusel antud eelnõus toetatavad tegevused dubleerivad sama meetme teiste toetuse andmise tingimuste raames toetatavaid tegevusi ning ka teiste kliimaministeeriumi meetmete toetuse andmise tingimustega toetatavaid tegevusi (näiteks sademevee ja elurikkuse lahendused jne). | Vastatud eelmises punktis. |
| III. | Regionaal- ja Põllumajandusministeerium koostööstab märkustega arvestamisel. | Kliimaministeeriumi tegevus: |
| 1. | Eelnõu § 4. Toetatavad tegevused Eelnõu § 4 lg 2 kohaselt antakse toetust kliimamuutuste leevendamiseks ja mõjuga kohanemiseks avalikes huvides tehtavate tegevuste elluviimiseks kohalikes omavalitsustes, mis lahendavad kohaliku tasandi strateegilises arengudokumentis välja toodud probleemi või on selles kirja pandud kliima- ja energia eesmärkide täitmiseks vajaliku tegevusena. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt on toetatavad tegevused: 1) kohaliku omavalitsuse arengudokumentide või maakonna arengustrateegia täiendamine kliima- ja energia eesmärkidega; 2) kohaliku omavalitsuse või maakonna kliima- ja energiakava koostamine; 3) punktides 1 ja 2 nimetatud dokumentides kavandatud tegevuste rakendamine. Seletuskirjas on lõike 3 sisu selgitatud järgmiselt: „Lõikes 3 tuuakse välja, milliseid tegevusi toetatakse. Toetatakse KOV-i arengukava või maakonna arengustrateegia täiendamist kliima- ja energiaeesmärkidega, samuti eraldiseisva kohaliku kliima- ja energiakava koostamist ning nimetatud dokumentide rakendamist ehk neis sisalduvate kliima- ja energia eesmärkidesse panustavate | Arvestatud. |

| | | |
|----|--|-------------|
| | <p>tegevuste elluviimist.“ Seletuskirjas on seega viidatud kitsamalt KOV-i arengukavale, eelnõus kohaliku omavalitsuse arengudokumentide üldisemalt. Palume ühtlustada eelnõu § 4 lg 3 punkti 1 ning seletuskirja teksti, et oleks üheselt selge, milliste arengudokumentide täiendamiseks vajalikud tegevused on toetatavad. Palume kaaluda, kas lõige 2 on määrukses vajalik. Sisuliselt kordavad lõige 2 ja lõige 3 sama sisu, kuid teevad seda erinevas sõnastuses ning jätavad seetõttu ebavajalikku tõlgendusruumi. Lõige 2 on oma sisult sobivam paragrahvi 2 või seletuskirja.</p> | |
| 2. | <p>Eelnõu § 4. Toetatavad tegevused</p> <p>Eelnõu § 4 lg 4 kohaselt saab § 5 lõike 2 punktides 8–12 nimetatud kulude aluseks olevatele tegevustele toetust linnaline piirkond, kus asustustihedus on üle 200 elaniku ruutkilomeetri kohta. 2 (4) Palume läbivalt vaadata üle ja ühtlustada selle tingimuse sõnastus eelnõus ja seletuskirjas ning soovitame selguse huvides määruse lisana lisada nimekiri asulatest, millistesse kavandatuna on paragrahvi 5 lõikes 2 punktides 8–12 nimetatud tegevused avatavas taotlusvoorus toetatavad. Praegusest sõnastusest saab välja lugeda, et toetuse saajaks on linnaline piirkond, kus asustustihedus on üle 200 elaniku ruutkilomeetri kohta. Paragrahv 8, mis reguleerib nõudeid taotlejale, määratleb taotlejad, ehk hilisemad võimalikud toetuse saajad teisiti. Lisaks tekitab segadust seletuskirjas lk 8 toodu, mis selgitab tegevuste abikõlblikkust järgmiselt: „Abikõlblikud on linnades asustusüksusena ja ka alevites soojusaare efekti leevendamisega seotud kulud. See rakendub vaid linnadele ja alevitele, kuna soojusaare risk on seal kõrgem, kuna linnakeskkond muutub aina tihedamaks ning soojust</p> | Arvestatud. |

| | | |
|----|---|-------------|
| | akumuleerivaid pindu on rohkelt (asfalt- ja bituumenpinnad). Toetust saab soojussaare maandamise tegevuseks vaid linna kui asustusüksuse piirides tegevuste elluviimiseks.“. | |
| 3. | <p>Eelnõu § 5. Kulude abikõlblikkus</p> <p>Palume lõike 3 loetelust (mitteabikõlblikud kulud) välja jätta punkti 7, mille kohaselt ei ole abikõlblikud avaliku linnaruumi investeeringud, mida toetatakse meetmest „Suuremate linnapiirkondade arendamine Ida-Viru linnapiirkondades“. Esiteks ei ole viidatud meetme nimi korrektne. Teiseks, kui mõeldakse teoreetilisi toetatavaid tegevusi, siis ei ole selline piirang põhjendatud, kuna välistaks Ida-Virumaa taotlejate taotlemata tulemist isegi siis, kui teisest meetmest sellistele tegevustele toetust taotleda ei kavatseta. Samuti ei ole erinevalt kliimaministeeriumi temaatilistest meetmetest piirkondlike strateegiate elluviimiseks loodud toetusmeetmetes toetatavate tegevuste ring kitsalt määratletud. Kui säte on kavandatud topeltfinantseerimise vältimiseks, siis samade kulude katmine ei ole sellest sättest olenemata lubatud ja peaks kohalduma kõikidele meetmetele, ega ole Ida-Virumaa spetsiifiline. Taotlusvoorud Ida-Viru linnapiirkondade tegevuskavade koostamiseks on hetkel avatud ning tegevuskavasse nimetatavad projektid selguvad juba lähikuudel</p> | Arvestatud. |
| 4. | <p>Eelnõu § 5. Kulude abikõlblikkus</p> <p>Palume lõike 3 loetelus muuta punkti 9 ja jätta välja viide KOV hoonetele. Kuna kavandatud toetuse taotlejate ring on laiem kui vaid kohaliku omavalitsuse üksused, ei ole põhjendatud sätestada lõike 3 loetelu punktis 9 mitteabikõlbliku kuluna vaid KOVi hoonete energiatõhusustööd. Kuna eeldatavasti on piirangu seadmine</p> | Arvestatud. |

| | | |
|----|---|---|
| | <p>seotud sooviga vältida dubleerimist teiste olemasolevate meetmetega, juhime tähelepanu, et ka keskvalitsuse hoonete energiatõhususe parandamiseks on olemas toetusmeetmed EL HKS kauplemistulust ja Moderniseerimisfondist. Kui hoonete energiatõhusustööd tahetakse välistada tervikuna (sh riigiasutuste jt taotlejate puhul), tuleks sõnastada lõike 3 punkt 9 järgmiselt: „9) hoonete energiatõhusustööd;“.</p> | |
| 5. | <p>Eelnõu § 7. Toetuse piirsumma ja osakaal Juhime tähelepanu, et § 7 lg 5 sätestab toetuse osakaalu vaid § 8 lõike 1 punktides 1 ja 2 toodud taotlejatele (hetkel eelnõus kohalik omavalitsus ja omavalitsusliit ja kohaliku omavalitsuse asutus või selle hallatav asutus), jättes toetusmäära sätestamata teistele võimalikele taotlejatele (maakondlikud arendusorganisatsioonid, riigiasutused). Lisaks sisaldab lõike 5 punkt 2 segadusttekitavat ja ebavajalikku kordust, mille eeldatav sisu on juba sätestatud § 4 lõikes 4.</p> | Arvestatud. |
| 6. | <p>Eelnõu § 7. Toetuse piirsumma ja osakaal Eelnõu § 7 lõike 6 kohaselt rahuldatakse taotlusvoorus üks taotlus taotleja kohta. Näiteks Saare maakonna puhul täidab maakondliku arendusorganisatsiooni rolli Saaremaa vald. Palun jälgige, et maksimaalselt rahuldatavate taotluste arvu puhul ei tekiks olukorda, kus maakonnad, mille omavalitsusliidu või maakondliku arendusorganisatsiooni rolli täidab omavalitsus, ei jääks toetuse taotlemisel ebavõrdsesse positsiooni. Samuti on maakondi, kus maakondlik arendusorganisatsioon ja omavalitsusliit on sama juriidiline isik. Ühtlasi juhime tähelepanu, et valik lubada taotlust esitada ja toetust saada omavalitsuste hallatavatel asutustel võib kaasa tuua olukorra, kus mõne suurema omavalitsuse</p> | Mitte arvestatud, kuna oleme seadnud ühe taotleja kohta ühe taotluse. |

| | | |
|----|---|-------------|
| | hallatavate asutuste poolt on võimalik kasutada ära 3 (4) suur osa kavandatavast toetusmahust, mis töötaks vastu toetuse regionaalselt ühtlasema jaotumise põhimõttele. | |
| 7. | <p>§ 8. Nõuded taotlejale Palume üle vaadata võimalike taotlejate loetelu ja parandada vastuolud seletuskirjaga. Kui omavalitsusliidu ja maakondliku arendusorganisatsiooni taotlejana määratlemine kannab sama eesmärki, ehk toetust võimaldatakse taotleda KOKS-i kohasel kohalike omavalitsuste ühise arendusülesande täitjal, ei ole vajadust neid eraldi nimetada, vaid tuleks kasutada mõistet maakondlik arendusorganisatsioon ja viidet KOKSile ning täiendada, et selle all mõeldakse kohaliku omavalitsuse üksust või nende ühisasutust või omavalitsuste või omavalitsuste liidu asutatud mittetulundusühingut või sihtasutust, kellele maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste volikogud on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse paragrahvi 61 lõike 2 või 3 alusel teinud ülesandeks maakonna arengu kavandamise. See väldiks ka võimalikku olukorda, kus tekiks erinevaid maakondliku arendusorganisatsiooni nimetuse käsitlusi. Ühtlasi juhime tähelepanu eelmises märkuses toodule, mille kohaselt ei ole arusaadav, milline on eelnõus toodud sõnastuses maakondliku arendusorganisatsiooni toetusmäär ja miks see erineb omavalitsusliidu toetusmäärast. Seletuskirjas ei ole võimaliku taotlejana maakondlikku arendusorganisatsiooni märgitud. Samuti on seletuskirjas viidatud § 8 lõikele 3, mida eelnõu ei sisalda. Seletuskiri täpsustab, et taotleja saab olla riigiasutus, kuid riigiasutus saab toetust taotleda vaid sellisel juhul, kui tema ja tema planeeritav tegevus on toodud KEKK-is. Selline oluline lisatingimus riigiasutusena</p> | Arvestatud. |

| | | |
|----|---|-------------------------------------|
| | taotlemisel on asjakohane sätestada ka määruses. | |
| 8. | <p>Seletuskirjast. Kui kavandatakse läbi viia rohkem kui üks taotlusvoor, palume seletuskirja lisada eelnõu koostamise ajal teadaolev informatsioon voorude kohta, et võimalikud taotlejad teaksid oma tegevusi planeerida. Palume analüüsida, kas oodatavate tulemuste vaates on valdkonnale oluline, et taotlejatel, kes alles alustavad toetuse toel KEKKide koostamist, oleks võimalik ka investeeringuteks toetust taotleda, ehk kas on oodata toetusvahendite kiiret ammendumist ja seetõttu oleks vajalik mingi osa vahendeid broneerida järgmistes voorudes taotlejatele, kes enne KEKKide valmimist investeeringuteks toetust taotleda ei saa?</p> | Arvestatud. Teeme kaks taotlusvoor. |
| 9. | <p>Seletuskirja osa, mis kirjeldab meetme mõju regionaalarengule selgitab, et regionaalarengu toetamiseks arvestatakse kohaliku omavalitsuste erisusi kliima- ja energiakavade tegevuste toetamisel, rakendades erinevat toetusmäära ja piirates toetuse saajate ringi, andes toetust üksnes linnalisse keskkonda, kus kliimamuutuste negatiivne mõju on kõige suurem. Juhime tähelepanu, et eelnõust ei selgu tasakaalustatud regionaalarengu toetamiseks kliima- ja energiakavade tegevuste toetamisel erineva toetusmäära rakendamine. Palume eelnõu ja seletuskiri vastavusse viia. Ühtlasi palume seletuskirjas põhjendada erineva toetusmäära mitterakendamise valikut olukorras, kus madalama tulukusega piirkondades taotlejate (eelkõige omavalitsustest ja nende allasutustest taotlejad) puhul ei pruugi olukorras, kus erineva valdkonna investeeringud konkureerivad KOV eelarves omavahel, olla kliimaeesmärkide saavutamisse tehtavad kulutused prioriteetsed ja</p> | Arvestatud. |

| | | |
|--|--|--|
| | taotlusvooru maht ammendub tulukamate piirkondade taotlejate poolt esitatud taotluste rahastamisel lõppevate vahendite tõttu. | |
|--|--|--|